

En smag af østarbejdere i dansk landbrug

Torsdag, 03. februar 2011 11:04 [Morten Bjerg](#)

UDSTILLING: På [Arbejdersmuseet](#) er der åbnet en udstilling om madkultur i EU. Der er speciel fokus på det arbejdsmarked, der producerer dansk mad og, i særdeleshed, de arbejdere der producerer maden i dansk landbrug, samt brugen af østeuropæisk arbejdskraft. Ni EU-lande deltager i udstillingen og de kigger alle på madkulturen fra deres respektive lande. Udstillingen i Danmark har selvfølgelig fokus på svin. Grisen har altid været dansk landbrugs største eksportvare og er et særligt dansk varemærke.

Arbejdersmuseet kigger på de østarbejdere, der er strømmet til Danmark fra Rumænien, Ukraine, Baltikum og selvfølgelig Polen, og som udgør ca. 20% af alle arbejdere i de danske svinefarme. Vi ser hvilke vilkår de østeuropæiske arbejdere lever under, vilkår som ofte er utrolig ringe. De bor i skurvogne og campingvogne og får ofte en ringe løn, ned til 60 kr i timen, selv om lønnen er mere end de kunne drømme om i hjemlandet. De skal indgå kontrakter, hvor der eksplicit står, at de ikke må melde sig ind i en fagforening for så skal de have for meget i løn og dermed ingen ansættelse. Landbruget er en barsk branche og den udenlandske arbejdskraft bliver solgt til landmændene gennem specialiserede jobbureauer, som [landbrugspraktikant.dk](#), der sælger arbejdskraften. Arbejdskraften bliver solgt under grimme slogans som: *Ukrainere arbejder som robotter og de arbejder hårdt og stiller ingen spørgsmål.*

Til venstre ser vi en ret usmagelig tilbudsreklame fra [Landbrugets Jobservice](#), hvor man kan score jackpot ved at ansætte en udenlandsk elev. Fagforeningen [3F](#) har reageret på annoncen. Man kan også læse på 3F's hjemmeside, at landmændene lænsr AER-kassen, som er en elevrefusionsordning.

På udstillingen kommer man igennem østarbejdernes, især polske kvinders, historie i dansk

landbrug, som er lang og starter i slutningen af 1800-tallet. Her levede arbejderne under elendige forhold og fik væsentligt mindre i løn end de danske arbejdere. Man så polakkerne som andenrangsborgere, men de blev efterhånden mere integreret i de lokale samfund, blandt andet ved at gifte sig til andre efternavn eller tage navneforandring. Landmændene pressede dem ekstra hårdt og pralede: *Polske kvinder har et ekstra led i ryggen*, så de kan arbejde hårdere, sagt om roeplukkere. Socialdemokraterne kommer først lidt sent ind i kampen, omkring 1914, mens så begynder der at ske ændringer og vilkårene for arbejderne bliver mere tålelige.

Udstillingen fungerer bedst i de første sektioner, hvor vi kommer gennem østarbejdernes historie i dansk landbrug til den nutidige sektion, hvor vi møder konkrete arbejdere og deres situation i

landbruget i dag. Det er en god sanselig udstilling, hvor man kan sidde i en arbejders seng og se ukrainsk TV og prøve at være i deres sko. Vi ser en video med ukrainske Teodora, som arbejder på en svinefarm. Mens hun bliver interviewet står hun og klipper navlestreng på smågrise og det gør hun på en maskine, og de små grise bliver virkelig ikke behandlet som levende væsner. Vi ser på den højt indstruelse udvikling og samlebåndsmentalitet, som er hele den ånd der, hersker i landbruget.

Udstillingen ender med en mere forbrugerorienteret sektion, som virker flad, efter gennemgangen af de andre udstillingssektioner og der hersker lidt tvivl om sektionens hensigt. Den fokuserer meget på forbrugeren, men virker lidt malplaceret, og den mangler resten af udstillingens sanselighed. Men i det store hele en seværdig og oplysende udstilling, der sætter fokus hvilke konsekvenser udbygningen af østarbejdere i dansk landbrug har for arbejderne selv, men også det danske arbejdsmarked. Det er håbløs naivt at tro, at arbejdsmarkedet kan fungere uden en fagbevægelse, fordi svækkelse af samme fagbevægelse fører til skævvridning af arbejdsmarkedet, løndumping og elendige vilkår for arbejderne.

Arbejdermuseet: [A Taste of Europe](#) fra 27. januar - 31. juli 2011

Derefter på: [Dansk Landbrugsmuseum Gl. Elstrup](#)

De ni deltagerlande: Danmark, Sverige, Finland, Skotland, Estland, Tjekkiet, Slovenien, Ungarn og Portugal.